

THEMA KLIMAAT EN ENERGIE

KRACHTLIJNEN

1. Fossielvrij

Een strategie voor fossielvrij (en dus ook aardgasloos) verwarmen wordt stap voor stap ontwikkeld. In een eerste fase wordt er vooral op kansrijke cases ingezet.

Nieuwe wijken worden niet meer aangesloten op aardgas, maar worden klimaatneutraal ontwikkeld. Door goede isolatie te voorzien, hebben deze woningen vervolgens amper verwarming nodig. Resterende behoefte kan dan worden ingevuld via een warmtenet, warmtepompen, bodemwarmte, zonneboilers, enz.

We zetten tevens pilootprojecten op om bestaande wijken ‘aardgasloos en klimaatneutraal te verwarmen’. Uiteraard gaan we individuele burgers niet zomaar afkoppelen van aardgas, maar willen we wel alternatieven (helpen) ontwikkelen en willen we ook burgers informeren wat de beste opties zijn wanneer zij nieuwe investeringen plannen. Door een duidelijk kader te creëren, willen we ook een goede uitrol van individuele of collectieve systemen die gebruik maken van ondiepe bodemenergie stimuleren.

Evenzeer moet de afweging worden gemaakt of we nog zwaar moeten investeren in aardgasleidingen.

- De Stad maakt tegen 2024 een strategie op hoe ze naar een stad zonder fossiele brandstoffen kan evolueren met daarin duidelijke doelstellingen en details van een gebiedsgerichte aanpak. Voor 3 wijken wordt een gedetailleerde strategie uitgewerkt (één in de zogenaamde zoekzones voor warmtenetten, één in binnenstad, één in 20ste eeuwse gordel).
- De Stad neemt een besluit dat er geen nieuwbouwwijken op aardgas meer worden aangesloten op Gents grondgebied.
- De Stad Gent bekijkt met Eandis waar in de stad verouderde gasleidingen liggen. Dit nemen we mee op bij de uitwerking van de strategie om een fossielvrije stad te worden.
- Er is een aanpassing van het stedenbouwkundig instrumentarium dat nieuwbouw en renovatie van woningen zoveel mogelijk stuurt in de richting van fossielvrij en collectieve oplossingen waar dit kan.
- De Stad werkt een reeks van instrumenten uit (communicatief, financieel, technisch) die bewoners actief ondersteunen in het overschakelen naar een fossielvrije verwarming. We hebben hier bijzondere aandacht voor kwetsbare gezinnen. We pleiten hier onder meer voor sociale tarieven bij aansluiting op warmtenetten.
- Om de uitbreiding van bestaande en realisatie van nieuwe warmtenetten te bewerkstelligen, zet Gent volop in op het principe van de energiemakelaar waarbij er een match gezocht wordt tussen warmteoverschotten en afname (tussen bedrijven onderling of van bedrijven naar woonwijken, ...).
- Stadsontwikkelingsprojecten en stadsvernieuwingsprojecten zorgen er mee voor dat de energietransitie een duw krijgt in onze stad door vernieuwende technieken – zoals het gebruik van aardwarmte- mee op te nemen zoals in de Nieuwe Dokken.

2. Regierol in energietransitie

De Stad Gent neemt een regierol op om de transitie naar hernieuwbare energie mee waar te maken. Concreet wil Gent onder meer een verdubbeling van het aantal zonnepanelen in de stad. Maar de Stad wil ook een actieve ondersteuning zodat innovatieve concepten rond (collectieve) hernieuwbare energie, vraagsturing en energieopslag gerealiseerd worden. De Stad waakt erover dat zoveel mogelijk Gentenaars rechtstreeks kunnen participeren in

hernieuwbare energieproductie via energiecoöperatieven of door zelf in hernieuwbare energie te investeren.

- De Stad blijft een faciliterende rol opnemen in projecten voor hernieuwbare energie zodat deze een groot draagvlak blijven behouden en ten goede komen aan alle Gentenaars.
- Door Gentenaars te ontzorgen (groepsaankopen, leningen, etc.) rond zonne-energie, willen we tot een verdubbeling van de energieproductie door zonnepanelen komen tegen 2024.
- Om hernieuwbare energie voor iedereen zo toegankelijk mogelijk te maken, worden projecten zoals 'Buurzame Stroom'¹ - waarbij ingezet wordt op collectieve zonnepanelen - verder uitgerold in de stad.
- Om zoveel mogelijk hernieuwbare energieprojecten te stimuleren, deze energie vervolgens zoveel mogelijk zelf te consumeren en er tegelijkertijd voor te zorgen dat er geen overbelasting is van het net, zal de Stad pilootprojecten rond vraagsturing en opslag verder stimuleren.
- De Stad wil het slim laden van elektrische auto's en een strategie rond de uitrol van laadpalen beter kaderen in de energietransitie. Samen met onze partners bekijken we hoe we bidirectionele laadpalen, die kunnen laden en ontladen, kunnen introduceren in onze stad.

3. Energiebesparing stedelijke gebouwen en openbare verlichting

Er wordt verder ingezet op energiebesparing in stedelijke gebouwen en openbare verlichting. Daarnaast zet de Stad ook verder in op hernieuwbare energieproductie voor eigen gebouwen.

- De jaarlijkse doelstelling van minstens 3 % energiebesparing in stedelijke gebouwen (Groep Gent) wordt voortgezet.
- Voor haar eigen gebouwen zet de Stad Gent (Groep Gent) in op zonnepanelen die tegen 2024 instaan voor minimaal 30 % van het totale elektriciteitsverbruik van de stadsgebouwen. Minimaal de helft zal gerealiseerd worden met burgerparticipatie via de energiecoöperatieven.
- Bovendien zorgt de Stad dat voor verwarming in minimum 5 renovatiedossiers de overstap gemaakt wordt naar groene warmte (warmte geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen) of restwarmte.
- Naast het blijvend opteren voor passief bouwen, zetten we een stap verder door te werken aan een aantal pilootprojecten rond energiepositieve gebouwen.
- Naast het verder inzetten op LED-systemen voor openbare verlichting, rollen we projecten rond doven van openbare verlichting gedurende een beperkt aantal uren per nacht verder uit.

4. ondersteuning energetische renovatie woningen

We zetten verder in op de financiële ondersteuning (energiepremies en –leningen) en ontzorging van burgers bij de renovatie van hun woning. De Energiecentrale blijft hierbij hét energieloket voor alle Gentse burgers, met specifieke aandacht voor mensen in energiearmoede. Kwetsbare gezinnen krijgen niet alleen hogere energiepremies, renteloze energieleningen (effectiever dan premies) maar ook ontzorging op maat. Door een goede samenwerking met het OCMW zorgen we er voor dat mensen met energieschulden deze ondersteuning krijgen. We willen er voor zorgen dat hun energiefacturen structureel kunnen dalen door energiebesparende investeringen.

- We zetten in om energierenovaties bij onze bewoners verder op te drijven in aantal en in ambitieniveau. De Stad Gent zet via de Energiecentrale maximaal in op de ontzorging van

¹ 'Buurzame Stroom' is een proefproject in de wijk Sint-Amandsberg-Dampoort dat energie opwekt via collectieve zonnepanelen op geschikte, maar tot nog toe onbenutte daken. Het project 'wil enkele pistes demonstreren en duidelijke aanbevelingen doen over hoe we zonne-energie zo goed en zo eerlijk mogelijk kunnen opwekken en gebruiken in een stad, zodat ook kwetsbare gezinnen groene energie kunnen gebruiken'.

de burgers bij de renovatie van hun woningen via communicatieve, financiële en technische instrumenten. Hierbij gaat de grootste steun aan kwetsbare gezinnen.

- We blijven ijveren voor een goedkope energielening voor elke Gentenaar en bieden alternatieven aan in het geval de Vlaamse energielening voor bepaalde groepen Gentenaars zou wegvallen.
- We blijven voortbouwen aan innovatieve modellen die energiezuinige verbouwingen bij kwetsbare gezinnen versnellen.
- Gezien de voordelen die collectieve renovatie met zich meebrengt, ondersteunen we initiatieven rond collectieve renovatie van woningen.
- Ook al zijn budgetten en bevoegdheden gesitueerd op Vlaams niveau, we ondersteunen sociale huisvestingsmaatschappijen bij een grondiger en snellere energetische renovatie van sociale woningen in onze stad.

5. Ondernemingen

Het potentieel voor energiebesparing en hernieuwbare energie bij ondernemingen moet verder worden aangeboord.

- We werken het instrument van energiecoaching - waarbij bedrijven worden begeleid in het verhogen van energie-efficiëntie en aandeel hernieuwbare energie – verder uit zodat dit meer inspeelt op de noden van bedrijven.
- We bekijken hoe we energiezuinige investeringen, die omwille van lange terugverdientijden niet snel worden opgestart, mee een duw in de rug kunnen geven.
- We nemen een faciliterende rol op om meer uitwisseling van restwarmte tussen bedrijven te bewerkstelligen.

6. Organisaties en instellingen

We betrekken organisaties en instellingen – zoals Green Track en onderwijsinstellingen - in het realiseren van onze klimaatdoelstellingen. Naast een actieve rol in energiebesparing voor hun eigen patrimonium en de hernieuwbare energietransitie, kunnen zij ook hun achterban mee mobiliseren in het verder uitrollen van acties in het kader van onze gezamenlijke uitdaging rond het klimaat. De cultuursector is partner en voortrekker bij uitstek en kan ook meewerken aan de cultuuromslag die nodig is op vlak van energietransitie.

- De samenwerking met Greentrack rond energie-efficiëntie wordt verder gezet.
- We zetten concrete samenwerking op met onderwijsinstellingen om kennis en ervaring uit te wisselen rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie in het eigen patrimonium.
- De ondersteuningsmaatregelen voor energiebesparende maatregelen voor bedrijven staan ook open voor non-profit- en social- profit-organisaties zoals onderwijsinstellingen en de cultuursector.

7. Duurzame voedselproductie en – consumptie

In Gent zijn er tal van initiatieven rond duurzame voedselproductie en -consumptie. De uitdaging is om ze nog meer te verbinden in een lokale voedselstrategie, ze op ruimere schaal toe te passen, en daarbij samen barrières aan te pakken. We willen meer voorbeeldprojecten realiseren zoals Foodsavers Gent, waarbij de Stad de barrières rond distributie en logistiek m.b.t. herverdeling van voedseloverschotten aanpakt. Zo denken we onder meer aan een structurele aanpak rond korte keten. We willen ook onze voortrekkersrol als veggiehoofdstad van Europa verder uitbouwen door meer campagnes op te zetten.

- Wanneer landbouwgronden in de Gentse stadsregio in eigendom van Stad Gent of OCMW Gent vrijkomen, worden ze zoveel mogelijk ingeschakeld voor de productie van korte keten landbouwproducten gericht op de stedelijke afzetmarkt en wordt er in die projecten ingezet om Gentse werkzoekenden (OCMW) zoveel als mogelijk een kwalitatieve opleiding op maat te geven. Het worden dus sociale stadsgerichte landbouwprojecten. Stad Gent en OCMW engageren zich om minstens 30 ha pachtvrije landbouwgronden in te schakelen voor stadsgerichte landbouwprojecten. In functie van de voedselstrategie Gent en Garde houdt de Stad Gent deze gronden bij voorkeur in eigen

beheer, maar er kan ook in overweging genomen worden om gronden in beheer te geven aan De Landgenoten. Dit biedt kansen voor nieuwe initiatieven maar evenzeer voor het versterken van bestaande.

- Kleinschalige buurtinitiatieven voor voedselproductie (vb. openbare moestuinen, deeltuinen, ...) herstellen de band met ons voedsel en de omgeving. Stad Gent blijft dergelijke initiatieven ondersteunen, o.a. via de begeleiding van moestuiniers. Daarnaast willen we in samenwerking met buurtbewoners eetbaar groen (bv. fruitbomen,...) voorzien op strategisch gekozen locaties. Deze ruimtes blijven publiek toegankelijk.
- Er wordt een randstedelijke voedselhub gecreëerd waar de overslag gebeurt van korte keten landbouwproducten uit de Gentse stadsregio naar de binnenstad. Het transport gebeurt op milieuvriendelijke manier. De voedselhub zorgt voor een nieuwe impuls in de verdere opschaling van de korte keten producten.
- Stad Gent blijft haar voorbeeldrol opnemen in het verduurzamen van de voedselketen door haar eigen aankopen maximaal te verduurzamen. Er wordt gestreefd naar een hoger aandeel aan bioproducten of zelfs agro-ecologische producten², en ook de mogelijkheid om meer lokaal aan te kopen wordt onderzocht.
- De succesformule Donderdag Veggiedag krijgt opvolging door in te zetten op het bereiken van minder toegankelijke doelgroepen. Tegelijkertijd ontwikkelen we samen met het middenveld een vervolgcampagne die inzet op een verdere beperking van de vleesconsumptie.
- Voor structurele aanpak voedselverspilling is Foodsavers Gent een belangrijk project. Om de strijd tegen voedselverspilling verder te kunnen uitbreiden, is er nood aan meer data. Daarom wordt er een grootschalige analyse uitgevoerd die de cijfers over voedselverspilling bij verschillende sectoren verder in kaart brengt. Op basis daarvan zal bekeken worden hoe voedselverspilling binnen en buiten de stadsdiensten kan aangepakt worden, onder meer in scholen.
- We zetten experimenten op om mensen die het niet breed hebben betere toegang te verlenen tot gezond en vers voedsel.

Meer en meer wordt duidelijk dat de CO₂-uitstoot, veroorzaakt door de producten die we consumeren, nog veel belangrijker is dan de directe CO₂-emissies in Gent die onder de burgemeestersconvenant vallen. Daarom is het voor het volgende klimaatplan belangrijk om nog meer in te gaan op consumptie en breder te werken dan enkel op voeding. Specifiek wil de Stad daarom onderzoeken via welke aanpak de CO₂-impact van eigen aankopen kan verminderd worden.

² milieuvriendelijke en duurzame voedselproductie omdat het door zijn grondgebondenheid rekening houdt met de (lokale) draagkracht van de natuur